

Til lovforslag nr. L 220

Folketinget 2017-18

Betænkning afgivet af Social-, Indenrigs- og Børneudvalget den 24. maj 2018

Betænkning

over

Forslag til lov om ændring af lov om frikommunenetværk

(Forsøgsmuligheder efter tredje ansøgningsrunde)

[af økonomi- og indenrigsministeren (Simon Emil Ammitzbøll-Bille)]

1. Ændringsforslag

Økonomi- og indenrigsministeren har stillet 7 ændringsforslag til lovforslaget.

2. Udvalgsarbejdet

Lovforslaget blev fremsat den 11. april 2018 og var til 1. behandling den 20. april 2018. Lovforslaget blev efter 1. behandling henvist til behandling i Social-, Indenrigs- og Børneudvalget.

Møder

Udvalget har behandlet lovforslaget i 2 møder.

Høring

Et udkast til lovforslaget har inden fremsættelsen været sendt i høring, og økonomi- og indenrigsministeren sendte den 16. januar 2018 dette udkast til udvalget, jf. SOU alm. del – bilag 128. Den 11. april 2018 sendte økonomi- og indenrigsministeren de indkomne høringssvar og et notat herom til udvalget.

Spørgsmål

Udvalget har stillet 3 spørgsmål til økonomi- og indenrigsministeren til skriftlig besvarelse, som denne har besvaret.

3. Indstillinger og politiske bemærkninger

Et *flertal* i udvalget (udvalget med undtagelse af EL og SF) indstiller lovforslaget til *vedtagelse* med de stillede ændringsforslag.

Et *mindretal* i udvalget (EL og SF) indstiller lovforslaget til *forkastelse* ved 3. behandling. Mindretallet vil stemme for de stillede ændringsforslag.

Socialdemokratiets, Dansk Folkepartis, Venstres, Liberal Alliances, Radikale Venstres, Alternativets og Det Konservative Folkepartis medlemmer af udvalget udtaler:

Med lovforslaget får de eksisterende frikommunenetværk frihed til at lave yderligere forsøg, der kan tilvejebringe ny viden og praktiske erfaringer, som kan bane vejen for bedre og mindre bureaukratiske opgaveløsninger med fokus på borgerne.

S, DF, V, LA, RV, ALT og KF lægger fortsat vægt på, at frikommunenetværkene i den konkrete forsøgsvirksomhed har fokus på den enkelte borger, og at forsøgene gennemføres med respekt for borgernes retssikkerhed. Partierne lægger i denne sammenhæng vægt på, at borgernes klagemuligheder ikke forringes som følge af frikommuneforsøg.

Det understreges, at anvendelse af velfærdsteknologiske hjælpemidler efter §§ 14 b-f ikke må begrundes i økonomiske hensyn, men alene må ske, når den påtænkte løsning samlet set vurderes som det mest hensigtsmæssige middel til at tilgodese hensynet til borgeren, herunder hensynet til borgerens værdighed og selvbestemmelse og behovet for at drage omsorg for borgeren. Velfærdsteknologiske hjælpemidler må aldrig erstatte personlig omsorg.

Respekt for borgernes privatliv er et særdeles vigtigt hensyn, og partierne lægger således vægt på, at det for forsøg med situationsbestemt video-, audio- og bevægelsesovervågning efter §§ 14 c og e og forsøg med søvnforbedrende teknologier efter § 14 f, hvor der kan anvendes videobaseret kigind, er en forudsætning, at borgeren ikke modsætter sig, at borgerens nærmeste pårørende, eventuelle værge eller forældremyndighedsindehaveren giver samtykke, og at forsøg først kan iværksættes efter uddybet ansøgning til børne- og socialministeren.

Samtidig fremhæves, at håndteringen af eventuelle data indsamlet i forbindelse med anvendelse af velfærdsteknologiske hjælpemidler skal ske i overensstemmelse med persondatalovens bestemmelser, herunder at kun relevante personer får adgang til de anvendte systemer.

Partierne lægger videre vægt på, at det er en forudsætning for forsøg efter § 14 d med anvendelse af personlige

alarm- og pejlesystemer i borgeres private hjem, at pårørendes og eventuelle værgers bemærkninger til de påtænkte foranstaltninger foreligger. En yderligere sikring af retssikkerheden sker med et ændringsforslag til § 14 d, hvormed det ekspliciteres, at pårørende og eventuelle værger skal orienteres i forbindelse med forsøg.

Partierne understreger ligeledes, at forsøg efter §§ 14 d og e ikke må få den konsekvens, at frikommunerne ikke overholder deres pligt til at tilbyde borgerne passende boliger i tide. Partierne er tilfredse med, at dette forhold vil indgå i den eksterne evaluering af forsøget, som Det Nationale Forsknings- og Analysecenter for Velfærd (VIVE) foretager.

Det er endvidere et vigtigt hensyn, at forsøg efter §§ 9 d og 29 c om mere fleksibilitet i afholdelsen af samtaler med integrationsborgere og borgere visiteret til fleksjob ikke stiller borgerne ringere, herunder ikke ændrer på borgernes rettigheder og frikommunernes forpligtelser, men giver øget fleksibilitet i forhold til løbende opfølgning og dokumentationskrav i beskæftigelsesindsatsen.

Endelig lægger partierne vægt på, at forsøg efter § 27 l ikke må føre til, at midlerne fra klippekortsordningen anvendes til aktiviteter uden for puljens formål. Det vil sige, at midlerne skal anvendes til aktiviteter, der ligger ud over den eksisterende plejeindsats.

På denne baggrund finder S, DF, V, LA, RV, ALT og KF, at der med lovforslaget bliver skabt mulighed for forsøgsvirksomhed i frikommunerne inden for rammer, hvor borgernes retssikkerhed ikke bliver anfægtet.

Enhedslistens og Socialistisk Folkepartis medlemmer af udvalget mener, at det principielt er en god idé at give kommunerne mulighed for at lave forsøg. Det er vigtigt for EL og SF, at forsøgene har som udgangspunkt – og den klare hensigt – at løse opgaverne bedre for borgerne. EL og SF kan støtte forsøgene på beskæftigelsesområdet og på boligområdet. EL og SF kan også støtte forsøget vedrørende mere sammenhængende forløb i psykiatrien. Men forsøgene, der vedrører magtanvendelse og videoovervågning af borgere, kan partierne ikke støtte. Disse forsøg bør efter EL's og SF's opfattelse afvente de aktuelle politiske forhandlinger om magtanvendelse, som i øjeblikket finder sted i Folketinget. EL og SF er desuden skeptiske over for forsøget om automatiske dørlåsere, ikke mindst set i lyset af at det er knyttet til netværket vedrørende bedre styring af udgifterne på det specialiserede socialområde. Det er efter EL's og SF's opfattelse en stærkt bekymrende udvikling, hvis begrundelsen for magtanvendelse, som aflåsning af døre og »særlige dørbnere« er udtryk for, forskydes i retning af økonomiske overvejelser og rationaliseringer.

Generelt er det EL's og SF's opfattelse, at udvidelse af adgangen til denne type magtanvendelse vil reducere personalets og ledelsens tilskyndelse til at finde pædagogiske løsninger på de udfordringer eller den adfærd, som eventuelt giver anledning til risiko for personskaade. Danske Handicaporganisationer skriver i sit hørings svar, at der er en nærliggende risiko for mere rutinemæssig anvendelse af denne type indgreb, hvilket er u hensigtsmæssigt. EL og SF har den samme bekymring i forhold til de forskellige forslag om vi-

deoovervågning af sårbare borgere. Bekymringen går bl.a. ud på, at videoovervågning af sårbare borgere kan komme til at træde i stedet for den pædagogiske og omsorgsmæssige indsats. Det er ikke tilstrækkeligt, at videoovervågning vil være tilladt, hvis borgeren ikke modsætter sig det. Mange af de svage borgere vil enten ikke vide eller ikke forstå, at de bliver videoovervåget, og de har derfor ikke en reel mulighed for at modsætte sig. På den baggrund kan EL og SF ikke støtte det samlede lovforslag.

Inuit Ataqatigiit, Nunatta Qitornai, Tjóðveldi og Javnaðarflokkurin var på tidspunktet for betænkningens afgivelse ikke repræsenteret med medlemmer i udvalget og havde dermed ikke adgang til at komme med indstillinger eller politiske udtalelser i betænkningen.

En oversigt over Folketingets sammensætning er optrykt i betænkningen.

4. Ændringsforslag med bemærkninger

Æ n d r i n g s f o r s l a g

Af økonomi- og indenrigsministeren, tiltrådt af udvalget:

Til § 1

1) I den under nr. 4 foreslåede § 14 d indsættes som stk. 4:

»Stk. 4. De nærmeste pårørende til en borger, der bliver omfattet af en afgørelse efter stk. 1, skal orienteres af kommunalbestyrelsen om afgørelsen.«

[Orientering af nærmeste pårørende om anvendelse af personlige alarm- eller pejlesystemer]

2) I den under nr. 8 foreslåede § 26 f ændres i stk. 3 »§§ 107 og 110« til: »§§ 107 eller 110«.

[Ensretning af lovhenvvisninger i bestemmelsen]

3) I den under nr. 8 foreslåede § 26 f affattes stk. 4 således:

»Stk. 4. Ved udlejning af udslusningsboliger efter stk. 1 og 2 kan kommunalbestyrelsen træffe beslutning om, at § 26, stk. 2, § 62 a, kapitel XII og §§ 82-84 og 86 i lov om leje kan fraviges. Ved udlejning af udslusningsboliger efter stk. 1 og 2 skal det fremgå af lejeaftalen, hvor længe de aftalte fravigelser er gældende inden for en periode af 2 år med mulighed for i særlige tilfælde at forlænge lejeperioden til højst 5 år.«

[Korrektion af lovhenvvisning]

4) I den under nr. 8 foreslåede § 26 g udgår i stk. 5 »til unge«.

[Korrektion af lovhenvvisning]

5) I den under nr. 8 foreslåede § 26 k ændres i stk. 1 »hvorefter« til: »således at«.

[Præcisering af beslutning om forlænget anvisningsperiode]

6) I den under nr. 8 foreslåede § 26 k ændres i stk. 3, 1. pkt., »efter stk. 1« til: »som følge af en beslutning efter stk. 1«.

[Præcisering af henvisning til en beslutning om forlænget anvisningsperiode]

7) I nr. 11 affattes den indledende tekst således: »I kapitel 8 indsættes før § 30:«.

[Præcisering af bestemmelsens placering i loven]

B e m æ r k n i n g e r

Til nr. 1

Det fremgår af den foreslåede § 14 d, stk. 1, at kommunalbestyrelsen i en frikommune i frikommunenetværket om bedre styring af udgifterne på det specialiserede socialområde kan træffe afgørelse om i en afgrænset periode at anvende personlige alarm- eller pejlesystemer for en person med betydelig og varigt nedsat psykisk funktionsevne under en række fastsatte betingelser.

Med den foreslåede tilføjelse bliver det nu pålagt kommunalbestyrelsen at orientere de nærmeste pårørende til borgeren, der omfattes af en sådan afgørelse om anvendelse af personlige alarm- eller pejlesystemer.

Baggrunden for forslaget er, at det hermed sikres, at borgerens nærmeste pårørende bliver informeret om afgørelsen.

Nærmeste pårørende skal efter den foreslåede bestemmelse forstås i overensstemmelse med forståelsen i sundhedslovens § 18 om patienter, der varigt mangler evnen til at give informeret samtykke. Ved nærmeste pårørende forstås først og fremmest borgerens samlevende ægtefælle eller samlever, slægtninge i lige linje og alt efter de konkrete forhold søskende. Plejebørn vil jævnligt også kunne betragtes som nærmeste pårørende. Efter omstændighederne, navnlig hvor der ikke er en ægtefælle, samlever eller børn, vil slægtninge, som borgeren er nært knyttet til eller nært besvogret med, også kunne betragtes som nærmeste pårørende. En partner i et registreret parforhold falder også ind under begrebet. I øvrigt bør »nærmeste pårørende« afhængigt af den konkrete situation fortolkes udvidende. Familiebåndet behøver således ikke altid at være eneføgende. En nær ven, en patientrådgiver, en bistandsværge, en besøgsven eller en anden omsorgsgiver, der er fortrolig med borgeren, og som af borgeren opfattes som »den nærmeste«, falder ind under begrebet, hvis det er utvivlsomt, at pågældende er den nærmeste.

Til nr. 2

I lovforslaget henviser det foreslåede § 26 f, stk. 3, til både »§§ 107 og 110« og til »§§ 107 eller 110«. Med den foreslåede ændring ensrettes henvisningen, så der nu står »§§ 107 eller 110« begge steder i bestemmelsen.

Til nr. 3

I lovforslaget er der i det foreslåede § 26 f, stk. 4, fejlagtigt henvist til lov om leje af almene boliger. Henvisningen foreslås ændret til lov om leje. Endvidere foreslås 1. pkt. samt henvisningen til reglerne i § 4, stk. 3, i lov om leje af almene boliger ophævet, idet disse anses for at være overflødige.

Til nr. 4

I lovforslaget henviser det foreslåede § 26 g, stk. 5, til lov om almene boliger til unge. Dette rettes nu til den korrekte titel lov om leje af almene boliger.

Til nr. 5

I lovforslaget foreslås det i § 26 k, stk. 1, at kommunalbestyrelsen i en kommune i frikommunenetværket om billige boliger og fleksible boligløsninger kan træffe beslutning om at fravige § 3, stk. 1, 1. pkt., i lov om kommunal anvisningsret, hvorefter aftaler om anvisningsret kan indgås for en periode på indtil 12 år. Med ændringen præciseres det i lovtæksten, at aftaler om anvisningsret på en periode på indtil 12 år ikke følger af lov om kommunal anvisningsret, men er en afvigelse herfra som følge af kommunalbestyrelsens beslutning.

Til nr. 6

I lovforslaget henviser det foreslåede § 26 k, stk. 3, 1. pkt., til aftaler om anvisningsret, som er indgået efter stk. 1. Med ændringen præciseres det, at bestemmelsen henviser til en beslutning truffet af kommunalbestyrelsen i frikommunenetværket om at fravige perioden for anvisningsret efter stk. 1.

Til nr. 7

I lovforslaget fremgår det, at den foreslåede § 29 c indsættes efter § 29 b i kapitel 8. Dette ændres nu til, at bestemmelsen indsættes i kapitel 8 før § 30, da dette præciserer bestemmelsens korrekte placering i loven.

Karin Nødgaard (DF) nfm. Susanne Eilersen (DF) Karina Adsbøl (DF) Jens Henrik Thulesen Dahl (DF)

Pernille Bendixen (DF) Morten Marinus (DF) Martin Geertsen (V) Carl Holst (V) Jane Heitmann (V) Hans Andersen (V)

Jan E. Jørgensen (V) Anni Matthiesen (V) Henrik Dahl (LA) Laura Lindahl (LA) Orla Østerby (KF) Karen J. Klint (S)

Magnus Heunicke (S) Orla Hav (S) Pernille Rosenkrantz-Theil (S) Troels Ravn (S) fmd. Julie Skovsby (S)

Yildiz Akdogan (S) Jette Gottlieb (EL) Pernille Skipper (EL) Torsten Gejl (ALT) Marianne Jelled (RV)

Marlene Borst Hansen (RV) Trine Torp (SF) Kirsten Normann Andersen (SF)

Inuit Ataqatigiit, Nunatta Qitornai, Tjóðveldi og Javnaðarflokkurin havde ikke medlemmer i udvalget.

Socialdemokratiet (S)	46	Socialistisk Folkeparti (SF)	7
Dansk Folkeparti (DF)	37	Det Konservative Folkeparti (KF)	6
Venstre, Danmarks Liberale Parti (V)	34	Inuit Ataqatigiit (IA)	1
Enhedslisten (EL)	14	Nunatta Qitornai (NQ)	1
Liberal Alliance (LA)	13	Tjóðveldi (T)	1
Alternativet (ALT)	10	Javnaðarflokkurin (JF)	1
Radikale Venstre (RV)	8		

Oversigt over bilag vedrørende L 220

Bilagsnr.	Titel
1	Høringsnotat og høringssvar, fra økonomi- og indenrigsministeren
2	Udkast til tidsplan for udvalgets behandling af lovforslaget
3	Tidsplan for udvalgets behandling af lovforslaget
4	Ændringsforslag, fra økonomi- og indenrigsministeren
5	Ændringsforslag, fra økonomi- og indenrigsministeren
6	1. udkast til betænkning
7	Betækningsbidrag, fra økonomi- og indenrigsministeren
8	2. udkast til betænkning

Oversigt over spørgsmål og svar vedrørende L 220

Spm.nr.	Titel
1	Spm. om at redegøre for de konkrete ændringer, der er foretaget i lovforslaget på baggrund af FTF's høringssvar, jf. høringsnotatet side 5, til økonomi- og indenrigsministeren, og ministerens svar herpå
2	Spm. om, i hvilken grad kommunerne bevarer den samme juridiske forpligtelse i forhold til vurdering af borgere på ledighedsydelse, til økonomi- og indenrigsministeren, og ministerens svar herpå
3	Spm. om, hvilke konkrete forpligtelser kommunerne har under det individuelle kontaktforsøg, for så vidt angår (re)vurdering af borgere på ledighedsydelse, til økonomi- og indenrigsministeren, og ministerens svar herpå